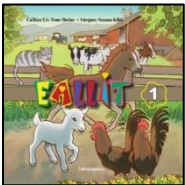

Nye samiske utgivelser – nyhetsbrev januar 2022

Skjønnlitteratur for barn og ungdom

Liv Tone Boine: Eallit 1

Første bok i en serie på nordsamisk for småbarn om forskjellige dyr og deres lyder. Denne boka er viet dyr på gården – kjæledyr og husdyr. Å snakke sammen med barna om innholdet i bildene fremmer barnets språkutvikling og kunnskapstørst. Boka er illustrert av Sunna Kittu. ISBN: 978-8282-63-47-55. ČálliidLágádus, 2021. 36 s. Innb.

Karen Anne Buljo: Attán dutnje váibmon/Jeg gir deg mitt hjerte

Tospråklig barnebok om helbredelse, og barns frykt når foreldre blir syke. Det er samefolkets dag. Kronprinsparet har kommet til Karasjok. Gutten Issát ønsker å møte Kronprinsessen og gi henne en gave. Han har hørt at hun har hjulpet mange barn. Boka er illustrert av Nina Marie Andersen. ISBN: 978-82-7601-264-4. Iđut, 2021. 62 s. innb.

Lena Lindahl: Káffajáddi

Lulesamisk oversettelse av Kaffetorsken (2020). Tora er 10 år og kan få til hva som helst. Det sier i hvert fall mamma. Tora vil være viktig, like viktig som de voksne. Hvis hun fanger en torsk på over 30 kilo vinner hun heder og ære – og kaffe som er så sterk at den gjør tanken klar som en glassmanet! Oversatt til lulesamisk av May Judith Amundsen. For aldersgruppen 6-11 år. ISBN: 978-82-329-0494-5. Davvi girji, 2021. 64 s. Innb.

Elin Marakatt: Lilli, Lávre ja Sáivoálbmot/Lilli, Lávre och Saivofolket

Det er sensommer i Sápmi. Lillis lillebror Lávre er nå to år. Mamma og farfar tar dem med til moltemyra. Alle er opptatte med sitt og ser ikke at Lávre gir seg i vei på egen hånd og forsvinner. Han blir funnet av en Saivofugl som blir tiltrukket av den røde dusken på guttens lue og fuglen fører Lávre til det hemmelige Saivofolket. Tekst på nordsamisk og svensk For aldersgruppen 3-6 år. ISBN: 9789188701756. NDIO, 2021. 26 s. Heftet.

Elin Marakatt: Lilli, Lávre ja Sáivvoálmuk/Lilli, Lávre och Saivofolket. ISBN: 9789188701749. Ndio Kultur Kommunikation, 2021. 26 s. Heftet. (lulesamisk/svensk)/Elin Marakatt: Lilli, Lávre j̄ih Saajvh/Lilli, Lávre och Saivofolket ISBN: 9789188701770. Ndio Kultur Kommunikation, 2021. 26 s. Heftet. (sørsamisk/svensk) Elin Marakatt: Lilli, Lávre jah Sáivvuálmuk/Lilli, Lávre och Saivofolket ISBN: 9789188701787. Ndio Kultur Kommunikation, 2021. 26 s. Heftet. (umesamisk/svensk)

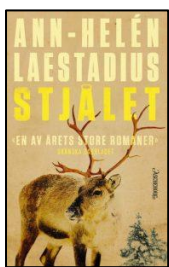

Rita Helmi Toivosdatter Laakso: Prinssas ja goavddis/Lilleprinsen og runeomma

En gang for ikke lenge siden bodde det en spesiell liten gutt i et lite land. Han vokste opp i en normal storfamilie med mange tanter og onkler, men det var en tante som gutten likte særs godt. Hun var annerledes, og hun både lekte, sang og fortalte spennende historier om alt rundt seg. Om nisser, samisk mytologi og julefortellinger. Tekst på nordsamisk og norsk. For aldersgruppen 6-11 år. ISBN: 978-82-300-2299-3. Kolofon forl., 2021. 91 s. Innb.

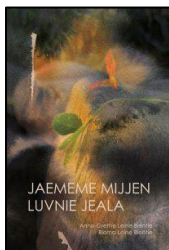
Rita Helmi Toivosdatter Laakso: Prinsetje j̄ih gievrie/Lilleprinsen og runeomma. ISBN: 978-82-300-2297-9. Kolofon forlag, 2021. 91 s. Innb. (sørsamisk/norsk)/ Rita Helmi Toivosdatter Laakso: Prinssas ja goabdes/Lilleprinsen og runeomma ISBN: 978-82-300-2298-6. Kolofon forl., 2021. 91 s. Innb. (lulesamisk/norsk)

Skjønnlitteratur for voksne

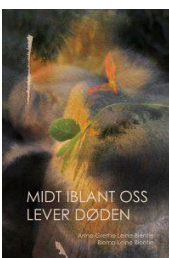
Ann-Helén Laestadius: Stjålet

Norsk oversettelse av Stöld (2021). Romanen er basert på virkelige hendelser og skildrer et miljø nord i Sverige hvor spenningene mellom samer og de andre innbyggerne har forgiftet de innbyrdes forhold i generasjoner. Reinsdyr tjuvslaktes og drepes på brutalt vis uten at politiet tar seg bryet med å etterforske. Ni år gamle Elsa blir vitne til at en mann dreper reinkalven hennes. Hun trues til stillhet og blir smertefullt klar over at hennes opphav vekker et glødende hat. ISBN: 978-82-03-36745-8. Aschehoug, 2022. 428 s. Innb.

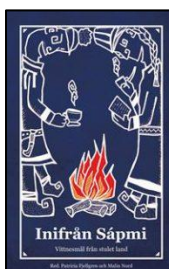
Anne-Grethe Leine Bientie, Bierna Leine Bientie: Jaememe mijjen luvnie jeala

Forfatterekteparet Bierna og Anne-Grethe Leine Bientie skriver begge på sørsamisk og norsk. Nå har de skrevet to bøker sammen: *Jaememe mijjen luvnie jeala* og *Midt i blant oss lever døden*. Novellene i disse to bøkene er de samme, men er sterkt farget av hvert sitt språk. Boka inneholder elleve *vaajesh*, historier. Livserfaringer fra elleve ulike fellesskap, eller mangel på fellesskap. Det handler om liv og livskraft – og om døden. ISBN: 978-82-7601-271-2. Iðut, 2021. 72 s. innb.

Anne-Grethe Leine Bientie, Bierna Leine Bientie: Midt i blant oss lever døden

Forfatterekteparet Bierna og Anne-Grethe Leine Bientie, skriver begge på norsk og sørsamisk. Nå har de skrevet to bøker sammen: *Midt i blant oss lever døden* og *Jaememe mijjen luvnie jeala*. Novellene i disse to bøkene er de samme, men er sterkt farget av hvert sitt språk. Boka inneholder elleve historier. Livserfaringer fra elleve ulike fellesskap, eller mangel på fellesskap. Det handler om liv og livskraft – og om døden. ISBN: 978-82-7601-270-5. Iðut, 2021. 72 s. innb.

Inifrån Sápmi : vittnesmål från stulet land

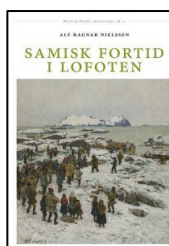
Samene har blitt tvangsforflyttet, tapt sine beitemarker, blitt plassert på internat og blitt utsatt for rasebiologi. De samiske språkene har blitt undertrykt og samene beskrevet som primitive og eksotiske. Hvordan påvirker historien det samiske folket og hvordan står det til med det samiske samfunnet i dag? Antologien inneholder over tjue fortellinger om blant annet å bli fratatt sin identitet, å vokse opp uten å kunne sitt språk og om å ikke betraktes som tilstrekkelig mye same. Svensk tekst. ISBN: 9789189155497. Verbal forlag, 2021. 262 s. Innb. 216 s.

Odd Marakatt Sivertsen: Ingen tårer i Moskogaisa

Roman som skildrer et konfliktfylt samfunn i et av de første industriprosjektene i samiske områder, i Birtavarre-fjellene nord i Nord-Troms (1898-1919). Strenge læstadianere, tro mot de religiøse utlegningene til presten og botanikeren Lars Levi Læstadius, også kalt for «Guds svøpe over ødemarken», sto mot den frilynte og barske sluskekulturen. Men de sosiale og økonomiske forhold tvang bygdas samer og kvener til å trekke fiskebåten på land og la jorden ligge brakk, fordi penningen satt løst hvis de gikk inn i gruvene for å utføre arbeid under primitive forhold og med fare for eget liv. ISBN: 978-82-8324-045-0. Communicatio forlag, 2021. Innb.

Faglitteratur

Alf Ragnar Nielsen: Samisk fortid i Lofoten

Har samene vært en del av befolkninga i Lofoten? Stilles spørsmålet til en lofoting, eller til en hvilken som helst nordmann, vil svaret oftest bli nei. Men går vi et hundreår eller flere bakover i tid, var Lofoten faktisk en integrert del av sameland, med både sjøsamer og reindriftsnæring. I denne boka løftes Lofotens samiske historie fram på en samlet og oversiktlig måte for første gang. ISBN: 978-82-8104-492-0. Orkana, 2022. 222 s. Innb.

Stranger within

Dansekunstnerne Mia Habib og Jassem Hindi har på sine reiser i Troms og Finnmark utforsket den nordnorske gjestfriheten og blitt tatt imot av lærere, prester, hundeførere, sekretærer, en tidligere politimann og en fremtidig Sametingspresident. I disse møtene gikk de fra å være fremmede som brakte kunsten inn i hjemmene til folk, til å være gjester i noen andres hjem. Underveis har de mottatt gaver, samlet objekter og tatt opp lyd – erfaringene har blitt til denne boken og forestillingen Stranger Within. Tekst på norsk, engelsk og svensk. ISBN: 978-82-8104-488-3. Orkana, 2021. 356 s. Innb.

Monica Grini: Samisk kunst og norsk kunsthistorie – delvise forbindelser

Hvordan er samisk kunst fremstilt i norsk kunsthistorie? Så enkelt og så komplekst er spørsmålet som driver denne boken frem. Utgangspunktet er en nysgjerrighet omkring hvordan samisk transnasjonalstatelighet slår ut i kunsthistorien; et spørsmål som ikke tidligere har blitt fremhevet som eksplisitt innfallsvinkel i undersøkelser av samisk kunst. ISBN: 9789176351550. Stockholm University Press, 2021. 284 s. Heftet.

Heiken Máret/Marit G. Bongo: Sámi biepmut – Samisk mat

I samisk kosthold er reinkjøttet viktig element. Reinkjøtt og innmat av rein er rik på jern, proteiner og vitaminer, og er gode råvarer for å lage næringsrik og sunn mat. Ifølge samisk mattradisjon skal man nyttiggjøre seg av hele dyret, i boka finnes det også oppskrifter på blant annet blodmat, reinhode og reinklov. Boka har oppskrifter til retter av ferskvannsfisk, som er vanlig i samisk kosthold. Tekst på nordsamisk og norsk. ISBN: 9788230352373. Reinkjøtt-marked, 2021. 91 s. Innb.

Marie Birgitte Utse, Magnhild Mathisen, Liv Nilsen, Jane Juuso: Unjárgga gákti

Ny og revidert utgave av Unjárgga gákti (2005). Boka har fyldige presentasjoner, mønstre og beskrivelse av Nessebykofta og hvordan den skal sys, både kvinnekofta og mannekofta og luer. Boka formidler historien til kofta fra 1800-tallet og fram til i dag. Tekst på nordsamisk. ISBN: 9788299724289. Isak Saba guovddáš, 2021. 160 s. Innb.

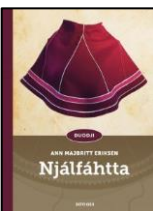
Ellen Marit N. Eira: Kárašjot gákti

Samer har brukt koften daglig både som arbeids- og stasplagg. Koften viser stedstilhørighet og læreboka på nordsamisk er om Karasjoks kofte, dets historie og hvordan den har forandret seg. I boka får man et kort historisk innblikk om tradisjonell Karasjok kofte, og hvordan sy en kvinne- og mannekofta; materialvalg, mønsterlaging og sying steg-for-steg. ISBN: 978-82-329-0039-8. Davvi girji, 2021. 108 s. Innb.

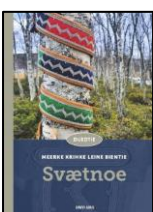
Unni Steinfjell: Tjohp áarjelsaepmesne

Boka gir et kort historisk innblikk om den tradisjonelle sørsamiske lua, og hvordan man syr en kvinne- og mannlue med materialvalg, mønsterlaging og sying steg-for-steg. Boka er skrevet for elever på videregående trinn, men passer også for andre som er interessert i å lære å sy tjohpe, en sørsamisk lue. Sørsamisk tekst. ISBN: 978-82-329-0133-3. Davvi girji, 2021. 48 s. innb.

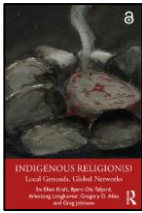
Ann Majbritt Eriksen: Njálfáhhta

Njálfáhhta er et samisk kvinneplagg som ligner på luhkka. I boka får man innblikk i det og dets historie, om materialvalg, mønsterlaging og sying steg-for-steg. Njálfáhhta- duodjibok er skrevet for elever på videregående trinn, men passer også for andre som er interessert i å lære å sy njálfáhhta. ISBN: 978-82-329-0042-8. Davvi girji, 2021. 48 s. Innb.

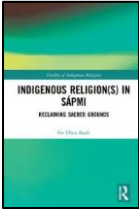
Meerke Krihke Leine Bientie: Svætnoe

Lærebok på sørsamisk som viser hvordan man syr trinnrådbeltet til den sørsamiske kofta. For elever i videregående opplæring. Boka kan også være til glede for andre som ønsker å lære å sy et sørsamisk tinnbelte og for alle som ønsker å styrke sitt sørsamiske morsmål. ISBN: 978-82-329-0136-4. Davvi girji, 2021. 108 s. Innb.

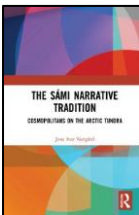
Siv Ellen Kraft, Bjørn Ola Tafjord, Arkotong Longkumer, Gregory Alles, Greg Johnson: Indigenous Religion(s)

Hva regnes som urfolksreligion? Hvem gjør krav på denne kategorien? Hvordan er prosessene gjennom hvilke lokale enheter blir gjenkjennelige som «religiøse» og «urfolk»? Hvordan henger alt dette sammen med kamper om makt, rettigheter og suverenitet? Denne boken har fokus på dagens urfolksreligioner, gjennom casestudier fra Sápmi, Nagaland, Talamanca, Hawaii og Gujarat. Engelsk tekst. ISBN: 9780367898588. Routledge, 2020. 208 s. Innb.

Siv Ellen Kraft: Indigenous Religion(s) in Sapmi – reclaiming Sacred Grounds

Religionshistoriker Siv Ellen Kraft utforsker i denne boken det å ta tilbake den gamle samiske religionen. Den kobler sammen religion, identitet og nasjonsbygging, og tar på alvor urfolksvendingen så vel som geografiske og generasjonsmessige distinksjoner. Med fokus på den norske siden av Sápmi fra 1970-tallet. Engelsk tekst. ISBN: 978-1-032-01427-2. Routledge, 2021. 214 s. Innb.

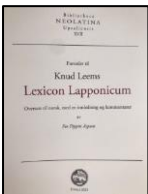
Jens-Ivar Nergård: The Sámi Narrative Tradition – Cosmopolitans on The Arctic Tundra

Dokumentasjon og analyser av den samiske muntlige fortellertradisjonen. Den ser på verdenssynet som fortellingene formidler og ser den i sammenheng med tradisjonell samisk kosmologi og andre kulturelle uttrykk som joik og duodji. Kapitlene tar for seg en rekke temaer som omsorg for barn, natursyn, stridigheter om land og naturressurser, lokal justis, hverdagens åndelighet og læstadianismen. Engelsk tekst. ISBN: 978-1-032-05355-4. Routledge, 2022. 113 s. Innb.

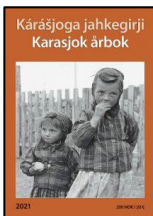
Sámi reseach in transition – knowledge, politics and social change

I flere tiår nå har det vært oppfordret til avkolonisering av forskningen på den samiske urbefolkningen, og å gjøre den ansvarlig overfor det samiske samfunnet. Mens dette har bidratt til fremveksten av et levende samisk forskningsmiljø i Norden, har det vært mindre oppmerksomhet på hvilken grad, og hvordan «samiske vendingen» i forskningen har blitt implementert i praksis. Engelsk tekst. ISBN: 978-0-367-54838-4. Routledge, 2022. 238 s. Innb.

Forordet til Knud Leems Lexicon Lapponicum – Oversatt til norsk, med en innledning og kommentarer av Per Pippin Aspaas

Latinfilolog og universitetsbibliotekar Per Pippin Aspaas ved UiT har skrevet en innledning til og oversatt fra latin til norsk forordet til Knud Leems Lexicon Lapponicum, et ordboksverk som taler varmt om samene og deres språk, er nå tilgjengelig i sin helhet på norsk. Uppsala: Peter Sjökvist och Krister Östlund, 2021, 62 s.

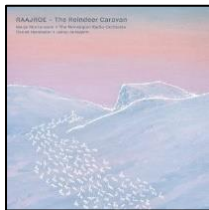

Karášjoga jahkegirji/Karasjok årbok 2021

13. utgave av Karasjok årbok er gitt ut. Denne inneholder artikler på nordsamisk og norsk. Blant annet om neste års feiring av samenes aller første kulturinstitusjon i Norge, De samiske samlinger som blir 50 år. Her er også pastor Helge Mæhlums rikt illustrerte reiseskildring oppetter Anárjokdalen i 1954 og Else Marie Isaksens fortelling om det å vokse opp i Karasjok-samfunnet som hørselshemmet. ISSN: 0803-785X. Sámiid vuorká-dávviid musea- ja historjásearvi Kárášjogas, 2021.

Sámi logut mitalit 14/Samiske tall forteller 14

I årets kommenterte samiske statistikk skriver Øystein A. Vangsnes en artikkel om hvordan det skjer et omfattende tap av elever fra påbegynt samiskundervisning i grunnskolen. Vigdis Nygård og Bård Kårtveit tar for seg Sametingets støtte til næringsutvikling. Kevin Johansen skriver om Sametingets valgmanntall og dets utvikling over tid, basert på tall til og med 2019. Anders Sønnebø har også i år bidratt med Statistisk sentralbyrås årlige «overvåkingsartikkel» som sammenstillter og kommenterer løpende statistikk for et utvalg samfunnsområder. Nordsamisk versjon: <https://samilogutmitalit.no/nb/node/4122/> / Norsk versjon: <https://samilogutmitalit.no/nb/2021/samiske-tall-forteller-14-2021>

Marja Mortensson: RAAJROE – The Reindeer Caravan (CD)

Mortenssons fjerde album er vakkert orkestrert av Daniel Herskedal, som også spiller på albumet sammen med Jakop Janssønn og Kringkastingsorkesteret. Temaet på albumet er reinens forflytninger gjennom året for å finne godt beite. Det sørsamiske språket og kulturen er sterkt knyttet til reindriften. Mortensson har et sterkt ønske om å holde sørsamisk kultur, språk og fortellertradisjon levende. VEA09. Veadta, 2021. 1 CD (49 min.)

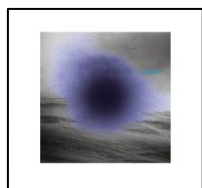
Inga Juuso Tribute (CD)

Patrick Shaw Iveren har laget musikk til 10 av Inga Juusos joiker. Inga Juuso (1945-2014) kom fra Alta-Kautokeino-området i Finnmark. Hun var en av de fremste samiske artistene i sin tid og var ansett for å være Sápmis joikedronning og en sann kulturbærer av samiske vokaltradisjoner. All musikk er komponert og produsert av Patrick Shaw Iversen. Roger Ludvigsen og Kjetil Dalland er medprodusenter. DATCD-99. DAT, 2021. 1 CD (53 min.)

Kajsa Balto: Sámi juovllat (CD)

Albumet inneholder en unik kombinasjon av klassiske julesalmer oversatt til nordsamisk, tradisjonelle samiske julesanger og helt nye egenkomponerte juleperler. Med seg på *Sámi Juovllat – Sami Christmas* har hun produsenten Jakop Janssønn og sitt faste og trofaste band. I tillegg har hun invitert med seg Arktisk Filharmoni på et utvalg av låtene, noe som er med på å løfte lydbildet til nye, symfoniske høyder. DATCD-100. DAT, 2021. 1 CD (41 min.)

Guorga (CD)

Samarbeidsprosjekt mellom de prisvinnende samiske kunstnerne Niillas Holmberg og Jakop Janssønn. I prosessen med albumet utviklet Holmberg en ny form for utøving han kaller for joikepoesi. En unik stil som danser mellom joik og uttalt poesi på uanstrengt vis. Albumet består av en utallig mengde sjangre og forskjellige måter å synge og joike på. Gjestartister er Marja Mortensson, Marius Neset og Daniel Herskedal. DATCD-87. DAT, 2021. 1 CD (44 min.)

Per Tor Turi: Ieš go lea (vinyl)

Per Tor Turi fra Karasjok har samarbeidet med produsent og musiker Roger Ludvigsen med både gamle og nye joiker og laget musikk i sjangeren Roots-joik. Albumet *Ieš go lea* har 11 spor. *Girdisearra* og *Áddjá deampula* er om folk i reindriften, *Molotow* er til minne om gruppa Molotow Coctail fra Kárášjohka og ellers er det joiker til dyktige og driftige kvinner og menn. DATLP-89. DAT, 2021. 1 LP (39 min.)

For mer informasjon om utgivelsene se: <http://samiskbibliotektjeneste.tromsfylke.no/>

Dearwuođaguin - Vennlig hilsen

Edel Olsen

Rådgiver Troms og Finnmark fylkesbibliotek - Samisk bibliotektjeneste

Kulturetaten - Troms og Finnmark fylkeskommune fylkeskommune